

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 9/2019-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. januára 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej, zo sudcu Juraja Duriša a sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA] [REDAKČIA], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Mandzák a spol., s. r. o., Zámocká 5, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Michal Mandzák, ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 20 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 12 Cpr 10/2012 z 13. septembra 2018, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. októbra 2018 doručená sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného Advokátskou kanceláriou Mandzák a spol., s. r. o., Zámocká 5, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Michal Mandzák, ktorou namieta

porušenie základných práv podľa čl. 20 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 12 Cpr 10/2012 z 13. septembra 2018 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti a z pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľ v procesnom postavení žalobcu sa v konaní vedenom okresným súdom po sp. zn. 12 Cpr 10/2012 domáha zaplatenia náhrady mzdy z titulu prekážky v práci na strane zamestnávateľa za obdobie od 1. novembra 2008. Argumentuje, že ani po nadobudnutí právoplatnosti predchádzajúceho skoršieho rozsudku okresného súdu, ktorým rozhodol o neplatnom skončení jeho pracovného pomeru a priznal mu náhradu mzdy za obdobie od 1. septembra 2002 do 31. októbra 2008, žalovaný jeho pracovné zaradenie nevyriešil a nevyplatil mu ani judikovanú náhradu mzdy. Sťažovateľ opakovane rozširoval žalovaný nárok po podaní žaloby, v súvislosti s čím mu okresný súd vyrubil súdny poplatok v sume 3 800 € za rozšírený návrh. Sťažovateľ alternatívne požiadal o oslobodenie od súdneho poplatku z majetkových dôvodov alebo požadoval analogickú aplikáciu vecného oslobodenia podľa § 4 ods. 2 písm. d) zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“), keďže ide o nároky z neplatného skončenia pracovného pomeru.

Okresný súd napadnutým uznesením sťažovateľovi nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov, pričom v odôvodnení poukázal na neaplikovateľnosť § 4 ods. 2 písm. d) zákona o súdnych poplatkoch a zároveň nepovažoval za preukázané splnenie zákonných predpokladov na priznanie oslobodenia z majetkových dôvodov, a to po vyhodnotení údajov predložených sťažovateľom a ďalších informácií o majetkových pomeroch sťažovateľa získaných v súčinnosti s inými orgánmi verejnej moci.

Sťažovateľ v sťažnosti namieta najmä arbitrárnosť napadnutého uznesenia súvisiacu s tým, že okresný súd neskúmal jeho vyživovaciu povinnosť vo vzťahu

k jeho nezamestnanej manželke ani „vyťaženosť“ exekučného konania vedeného na vymoženie skôr judikovanej pohľadávky voči žalovanému (v sume 50 232,36 € s príslušenstvom, pozn.), ktorá je podľa tvrdení sťažovateľa nulová. V podstatnom sťažovateľ v rámci svojej sťažnostnej argumentácie uvádza:

«... V súdnom konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 15 C/153/2003 súd určil, že sťažovateľ spĺňa predpoklady pre výkon štátnej služby a konštatoval, že pracovný pomer uzatvorený medzi sťažovateľom a žalovaným trvá a sťažovateľ má nárok na náhradu mzdy.

Okresný súd Bratislava I Rozsudkom zo dňa 09. 12. 2008, sp. zn. 21 C/118/07-74 žalovaného zaviazal na náhradu mzdy sťažovateľovi za obdobie od 01. 09. 2002 do 31. 10. 2008. Napriek tomu, že predmetné rozhodnutie súdu je právoplatné a vykonateľné od roku 2009, žalovaný mu náhradu mzdy nezaplatil ani nevyriešil jeho pracovné zaradenie.

Konajúci súd Uznesením zo dňa 15. 06. 2018, sp. zn. 12 Cpr/10/2012-157 uložil sťažovateľovi povinnosť zaplatiť súdny poplatok za rozšírenie žaloby vo výške 3.800,- EUR.

... Sťažovateľ na základe výzvy súdu zo dňa 14. 08. 2018 doručil súdu vyplnené tlačivo na preukázanie jeho majetkových pomerov.

... Súd lustráciou v Sociálnej poisťovni zistil, že žalobca bol od 01. 12. 2017 do 31. 07. 2018 zamestnaný s priemerným mesačným vymeriavacím základom vo výške 768,60,- EUR.

Súd dospel k záveru, že majetkové pomery sťažovateľa neodôvodňujú jeho oslobodenie od platenia súdnych poplatkov v tomto konaní, nakoľko nie je osobnou nemajetnou, bez príjmov, príp. v sociálnej núdzi...

Podľa názoru sťažovateľa však Okresný súd Bratislava I rozhodol arbitrárne, pričom napadnutým uznesením boli označené základné práva a slobody zjavne porušené. Primárna ochrana týchto práv mala byť poskytnutá v rámci všeobecného súdnictva. Navyše, proti napadnutému uzneseniu súdu nie je prípustné podať riadne ani mimoriadne opravné prostriedky.

Podľa nášho presvedčenia Okresný súd Bratislava I ako „primárny ochranca práva“ zlyhal v oblasti ochrany subjektívnych práv sťažovateľa, ktorý má v danom prípade aj ústavný rozmer. Napadnuté uznesenie vykazuje znaky maximálnej miery arbitrárnosti

a svojvôle, nemá legitímny základ a súčasne ním boli porušené aj základné práva sťažovateľa...

Z napadnutého uznesenia je zrejmé, že oslobodenie od súdneho poplatku nebolo sťažovateľovi priznané, pretože „na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov v konaní nie je právny nárok, je vecou strany sporu, aby súdu preukázala, že jej pomery mu neumožňujú objektívne uhradiť súdny poplatok za podanú žalobu.“ Súd v konečnom dôsledku dospel k záveru, že „majetkové pomery žalobcu neodôvodňujú oslobodenie od platenia súdnych poplatkov v tomto konaní...“.

Súd je však sťažovateľa povinný vyzvať na predloženie dôkazov o jeho majetkových pomeroch, pričom nie je možné vychádzať z toho, že je vecou sťažovateľa ako žalobcu tvrdené skutočnosti nielen tvrdiť, ale ich aj preukázať, nakoľko na oslobodenie od platenia súdnych poplatkov nie je právny nárok. Súd nemôže vychádzať len z tvrdení žalobcu o jeho majetkových, rodinných a sociálnych pomeroch uvedených na predložennom tlačive. V tomto prípade súd vychádzal z toho, že sťažovateľ napriek tomu, že uviedol, že jeho manželka je nezamestnaná, neuviedol, že by ju vyživoval. Ako nedostatočné a lakonické hodnotíme aj závery súdu ohľadom exekučného konania vedeného v prospech sťažovateľa, „ktorého výťažnosť súdu nie je známa“.

... súd prvej inštancie pochybil, keď bližšie neskúmal vyživovanie manželky sťažovateľa a ani výťažnosť vedeného exekučného konania. I podľa názoru súdu prvej inštancie boli pre neho tieto skutočnosti nejasné alebo neznáme. Preto mal súd prvej inštancie vyzvať sťažovateľa na doplnenie návrhu na oslobodenie od platenia súdneho poplatku za rozšírenú žalobu. Následne by vyplynulo, že sťažovateľ vyživuje i svoju nezamestnanú manželku a že výťažnosť exekučného konania vedeného v prospech sťažovateľa proti žalovanému je doposiaľ nulová...

Pri posudzovaní oslobodenia od súdneho poplatku je potrebné vziať do úvahy či finančné (majetkové) pomery strany sú v korelácii s výškou uloženého súdneho poplatku. V danom prípade pri posúdení všetkých osobitostí prípadu, nie je v reálnej ekonomickej možnosti sťažovateľa vzhľadom na pomer jeho príjmov a výdavkov zaplatiť súdny poplatok. „Aj ESLP v rámci posudzovania majetkových pomerov zdôraznil, že objektívne posúdenie finančnej situácie nemôže byť založené iba na hypotetickej možnosti zaplatiť súdny poplatok, ale musí vychádzať zo skutočností preukázaných v konaní (rozsudok vo veci

Jedamski a Jedamska v. Poľsko z 26. 7. 2005, sťažnosť č. 73547/01, § 60).“ (nález Ústavného súdu SR zo dňa 21. 11. 2017, sp. zn. III. ÚS 289/2017-29)

Vydaním napadnutého uznesenia bolo preto príkro zasiahnuté do základných práv sťažovateľa, nakoľko v danom súdnom konaní svoje právo neuplatňuje zjavne bezúspešne ako i z dôvodu, že nepriznaním oslobodenia od platenia súdneho poplatku je sťažovateľovi znemožnené uplatňovať jeho právo. Výška požadovaného súdneho poplatku je niekoľko násobne vyššia ako mesačný príjem sťažovateľa. Úspory, ktorými sťažovateľ disponuje sú nevyhnutné na jeho prežitie, nakoľko jeho mesačný príjem v podobe poberania dôchodku nepostačuje na pokrytie dôstojného života. Sťažovateľ si dovoľí zdôrazniť, že nie je v jeho finančnej možnosti, aby bol schopný súdny poplatok za uplatnenie svojho práva v tak vysokej sume uhradiť a aby nedošlo k absolútnemu degradovaniu jeho majetkovej a sociálnej situácie, nakoľko s uplatnením svojho práva na náhradu mzdy má doposiaľ len výdavky, pretože žalovaný nie je ochotný dobrovoľne uhradiť ani právoplatné judikované pohľadávky sťažovateľa.

... Hypotetická možnosť úhrady súdneho poplatku s prihliadnutím na všetky konkrétne okolnosti prípadu teda nepostačuje.»

Na základe tejto argumentácie sťažovateľ ústavnému súdu navrhuje, aby po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie nálezom vyslovil porušenie jeho základných práv podľa čl. 20 a čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením okresného súdu, napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a priznal sťažovateľovi úhradu trov konania pred ústavným súdom.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či nie je zjavne neopodstatnená. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď napadnutým postupom alebo napadnutým rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Sťažovateľ namieta, že napadnutým uznesením okresného súdu došlo k porušeniu jeho základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového dohovoru.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Predchádzajúce ustanovenie nebráni právu štátov prijímať zákony, ktoré považujú za nevyhnutné, aby upravili užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom a zabezpečili platenie daní a iných poplatkov alebo pokút.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je účelom práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy) a práva na spravodlivý proces (čl. 6 ods. 1 dohovoru) zaručiť každému prístup k súdu, čomu zodpovedá povinnosť všeobecného súdu viazaného procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi, dodržiavanie ktorých je garanciou práva na súdnu ochranu, vo veci konať a rozhodnúť (m. m. II. ÚS 88/01). Súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania, je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (m. m. IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 32/07).

Súčasťou procesných záruk spravodlivého rozhodnutia, resp. minimálnych garancií procesnej povahy je taktiež právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne

a zrozumiteľne dáva odpovede na právne a skutkovo relevantné (ťažiskové) otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (porov. právnu vetu nálezu III. ÚS 260/07; ďalej napr. aj II. ÚS 439/2016).

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ namieta ich porušenie z rovnakých dôvodov a v priamej súvislosti s namietaným porušením základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, resp. ako dôsledok ich porušenia. Z uvedeného dôvodu budú závery, ku ktorým ústavný súd dospeje vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, priamo aplikovateľné aj na namietané porušenie základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

Ústavný súd v súvislosti s predbežným prerokovaním sťažnosti považuje za potrebné poukázať aj na svoje ústavné postavenie, z ktorého vyplýva, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.). Je v právomoci všeobecného súdu vykladať a aplikovať zákony. Pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (m. m. I. ÚS 19/02, IV. ÚS 238/05, II. ÚS 357/06).

Do rozhodovania všeobecných súdov o splnení podmienok na oslobodenie od súdneho poplatku ústavný súd vo všeobecnosti vstupoval vo svojej doterajšej

rozhodovacej činnosti iba za celkom ojedinelých okolností, a to predovšetkým vtedy ak je napadnuté rozhodnutie všeobecného súdu prejavom ústavne neakceptovateľného procesného excesu.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. rozsudok z 19. 6. 2001 vo veci Kreuz proti Poľsku, bod 60; obdobne aj II. ÚS 281/2017) vyplýva, že povinnosť zaplatiť súdny poplatok v súvislosti s podaním civilnej žaloby nemôže byť považovaná za obmedzenie práva na prístup k súdu, ktoré by bolo samo osebe nezlučiteľné s čl. 6 ods. 1 dohovoru. Na druhej strane, výška poplatku posudzovaná v rámci osobitných okolností daného prípadu vrátane povinnosti dotknutej osoby poplatok v takejto výške zaplatiť, ako aj fáza konania, v ktorej bolo takéto obmedzenie prístupu aplikované, sú faktory ktoré zohrávajú svoju úlohu pri rozhodovaní, či tejto osobe bolo alebo nebolo zachované právo na prístup k súdu (napr. rozsudok z 28. 10. 1998 vo veci Aït-Mouhoub proti Francúzsku, bod 57; rozsudok z 13. 7. 1995 vo veci Tolstoy-Miloslavsky proti Spojenému kráľovstvu, bod 63).

Podstatou sťažostnej argumentácie sťažovateľa vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces napadnutým uznesením okresného súdu je tvrdenie, že okresný súd nesprávne právne posúdil majetkové pomery sťažovateľa, ktoré podľa jeho názoru odôvodňujú, aby mu bolo priznané oslobodenie od platenia poplatku. V nadväznosti na túto námietku ústavný súd upriamuje pozornosť na relevantnú časť napadnutého uznesenia okresného súdu, kde sa okrem iného uvádza:

„Z predloženého tlačiva vyplýva, že žalobca je ženatý, má skončené gymnázium a od roku 1999 bol jeho zamestnávateľom žalovaný. V súčasnosti (od septembra 2017) poberá starobný dôchodok vo výške 398,- EUR Napriek tomu za posledných šesť mesiacov jeho priemerný zostatok na bankovom účte predstavoval sumu 1.333,33 EUR, pričom v bankovom ústave [REDAKOVANÉ] má úspory vo výške 3.000,- EUR. Ďalej uviedol, že býva v byte, ktorého vlastníčkou je jeho dcéra a jeho mesačné výdavky spojené s bývaním predstavujú sumu 170,- EUR. Zároveň má mesačné výdavky na lieky vo výške 15,- EUR a od roku 2004 vlastní motorové vozidlo DAEWOO KALOS. Jeho manželka je nezamestnaná, pričom majú tri plnoleté deti, ktoré nie sú nezaopatrené a nemajú žiadne

úvery či pôžičky. Zároveň uviedol, že na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 43 Ek/290/2017 vedie exekučné konanie proti žalovanému.

... Vzhľadom k tomu, že na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov v konaní nie je právny nárok, je vecou strany sporu, aby súdu preukázala, že jej pomery mu neumožňujú objektívne uhradiť súdny poplatok za podanú žalobu.

Súd lustráciou v Sociálnej poisťovni zistil, že žalobca bol od 01. 12. 2017 do 31. 07. 2018 zamestnaný s priemerným mesačným vymeriavacím základom vo výške 768,60 EUR.

Súd dospel k záveru, že majetkové pomery žalobcu neodôvodňujú oslobodenie od platenia súdnych poplatkov v tomto konaní, nakoľko žalobca v súčasnosti nie je osobou nemajetnou, bez príjmov prípadne v sociálnej núdzi (žalobca sa nestará o žiadnu inú osobu, napriek tomu, že jeho manželka je nezamestnaná neuviedol, že by ju vyživoval, býva v byte, ktorého vlastníčkou je dcéra a jeho jedinými výdavkami sú platby spojené s užívaním tohto bytu, teda nie nájom, nemá žiadne úvery či iné záväzky, jeho zdravotné pomery predstavujú náklady na lieky iba v sume 15,- EUR mesačne, vlastní motorové vozidlo, má úspory vo výške 3.000,- EUR, za posledných šesť mesiacov jeho priemerný zostatok na účte predstavoval sumu 1.333,33 EUR, poberá starobný dôchodok v sume 398,- EUR a na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 43 Ek/290/2017 vedie exekučné konanie na majetok žalovaného, ktorého výťažnosť nie je súdu známa). Na základe uvedeného má súd za to, že nie je splnená podmienka pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. Súd zastáva názor, že je v možnostiach žalobcu zaplatiť súdny poplatok, a tým si svoje právo uplatniť i bez priznania oslobodenia. Z toho dôvodu súd rozhodol, že vzhľadom na pomery strany sporu v čase vzniku poplatkovej povinnosti oslobodenie od súdneho poplatku neprizná.“

Sťažovateľ v rámci svojich výhrad smerujúcich proti napadnutému uzneseniu tvrdí, že je arbitrárne z dôvodu, že je založené na nedostatočnom dokazovaní splnenia podmienok pre priznanie oslobodenia z majetkových dôvodov, ktoré má za následok pre nesprávne vyhodnotenie jeho finančných možností vyrubený poplatok. V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že sťažovateľ sa podľa dostupných údajov obmedzil pri preukazovaní svojho tvrdenia o nemožnosti uhradiť poplatok z majetkových dôvodov len na predloženie súdom

zaslaného tlačiva na zisťovanie osobných a majetkových pomerov. Z tvrdení sťažovateľa adresovaných okresnému súdu formou predloženého tlačiva nevyplývalo, že by mal vyživovaciú povinnosť a ani rozsah získaného prospechu z exekúcie, ktorá je vedená na vymożenie jeho pohľadávky v sume viac ako 50 000 € voči žalovanému. Sťažovateľ v sťažnosti vytýka okresnému súdu nedostatok aktivity zameranej na bližšie zisťovanie jeho majetkových pomerov. Z napadnutého uznesenia však vyplýva, že okresný súd nad rámec podkladov predložených sťažovateľom vykonal zisťovanie aj v súčinnosti so Sociálnou poisťovňou a pritom zistil ďalší príjem sťažovateľa zo zamestnania, ktorý poberá popri starobnom dôchodku.

Zohľadňujúc procesnú zodpovednosť strán sporu nemožno opomenúť dôkazné bremeno sťažovateľa, ktorý bol povinný svoje tvrdenie o finančnej neschopnosti uhradiť súdny poplatok aj preukázať. Povinnosť tvrdiť a preukázať jednotlivé zložky aktív a pasív nemožno prenášať na okresný súd, tak ako to sťažovateľ v sťažnosti načrtol. Okresný súd považoval majetkové pomery v rozsahu, v akom boli sťažovateľom tvrdené a preukázané, za postačujúce na úhradu poplatku (a nad rámec tvrdení vykonal aj ďalšie zisťovanie jeho príjmu). Sťažnostné tvrdenia sťažovateľa k jednotlivým zložkám majetku či záväzkom nemožno úspešne uplatňovať v konaní pred ústavným súdom, pretože mali byť obsiahnuté už v žiadosti o priznanie oslobodenia, aby sa nimi okresný súd mohol zaoberať a prípadne ich zohľadniť. Ústavný súd v tejto súvislosti opakovane zdôrazňuje, že nie je ďalšou súdnou inštanciou a nesúhlas sťažovateľa so závermi okresného súdu vyslovené v napadnutom uznesení preto nemôže samo osebe založiť oprávnenie ústavného súdu korigovať závery okresného súdu a nahrádzať tieto závery svojím vlastným názorom.

Ústavný súd po preskúmaní sťažnostnej argumentácie a napadnutého uznesenia okresného súdu s poukazom na uvedené dospel k záveru, že odôvodnenie napadnutého uznesenia okresného súdu nevykazuje znaky arbitrárnosti, je zrozumiteľné a konzistentné a dáva ústavne akceptovateľnú odpoveď na všetky pre vec rozhodujúce skutočnosti a námietky sťažovateľa.

Pretože v danom prípade okresný súd pri svojom rozhodovaní nevybočil z existujúceho rámca platných a účinných právnych predpisov, pričom dostatočným

spôsobom svoje závery odôvodnil, ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľom uplatnená námietka nesprávneho právneho posúdenia toho, či sťažovateľ uniesol dôkazné bremeno vo vzťahu k tvrdenej nemajetnosti, prípadne nesprávne vyhodnotenie splnenia zákonných predpokladov pre priznanie oslobodenia, je zjavne neopodstatnená.

Na tomto základe ústavný súd pri predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že medzi obsahom sťažovateľom označených základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a tiež práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu a napadnutým uznesením okresného súdu neexistuje priama príčinná súvislosť, ktorá by po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie reálne umožňovala, aby ústavný súd rozhodol o porušení sťažovateľom označených práv. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Po odmietnutí sťažnosti bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa, ktoré sú v nej obsiahnuté.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. januára 2019